

4. Panchenko V., Bulatova O., Reznikova N. (2018). The Policy of Economic Nationalism: from Origins to New Variations of Economic Patriotism. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4. pp. 274-281.

5. Evenett S. J., Fritz J. Going It Alone? Trade policy after Three Years of Populism. (2019). Retrieved from: <https://www.globaltradealert.org/reports/48>.

Рубцова Марина Юріївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ПОЛІТИКА РЕГУЛЯТОРНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ КНР ЯК ПРОЯВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРАГМАТИЗМУ

Китай дедалі активніше вдається до використання потенціалу регуляторної конкуренції. Така політика стимулювання економічної активності, а також інноваційного розвитку, що в підсумку має на меті досягнення експансіоністських цілей, базується як на використанні потенціалу державних закупівель, так і нормативної конкуренції, що базується на впровадженні національних стандартів. Н. Резнікова, О. Івашенко та Р. Зварич наголошують, що, з одного боку, інвестиційна експансія супроводжується притоком затребуваних інвестицій та може прискорити розповсюдження технологій, ноу-хау управління та найкращих практик; з іншого боку, змагання за залучення прямих іноземних інвестицій може призвести до конкурентного зниження екологічних та соціальних стандартів, або до імплементації т.зв. «політики гонки по низхідній» (Race to the Bottom). На прикладі аналізу міжнародної економічної політики Китаю ними було виокремлено такі види експансії в міжнародній економічній політиці Китаю, як: торговельну, кредитну, інвестиційну, фінансову, інфраструктурну, технологічну [1-4]. Таку регуляторну політику О. Булатова, В. Панченко та Н. Резнікова відносять до проявів економічного патріотизму [5].

Китай підтримує широкий набір обмежень державних закупівель для сприяння заміщенню імпорту та інновацій продукцією внутрішнього виробництва, що відповідає засадам реалізації інноваційної моделі розвитку [6] або інвестиційного прагматизму [7]. Китай не є учасницею багатосторонньої Угоди про державні закупівлі в рамках СОТ, а ринок державних закупівель залишається в значній мірі закритим. Зокрема, нормативні вказівки щодо інтегральних мікросхем вимагають створення науково-дослідних та науково-дослідних робіт, а також виробничих та діючих центрів безпосередньо у Китаї. Одним із мотивів придбання Китаєм американських компаній є захоплення їхніх науково-дослідних установ.

Окремо слід наголосити на розробці внутрішніх стандартів, які відхиляються від міжнародних норм. Так, Китай вдається до формування

національних стандартів у стратегічних галузях, які свідомо відрізняються від міжнародних стандартів, щоб унеможливити доступ на ринок іноземних технологій та віддати перевагу китайській технології на внутрішньому ринку. Прикладами китайських національних стандартів є стандарт FDD-LTE для мобільних мереж 4G, стандарт WAPI для бездротових мереж та незалежні стандарти для станцій зарядки електричних транспортних засобів. Якщо такий національний шлях стандартизації проявиться і в смарт виробництві, доступ до ринку для іноземних постачальників технологій може бути значно обмежений.

Китай встановлює унікальні технічні стандарти для внутрішнього ринку, які не гармонізуються з міжнародними стандартами та суттєво відхиляються від них. Цільові галузі включають авіацію, комп'ютерні цифрові пристрої, управління, верстати, медичний інструментарій та робототехніку. Такі внутрішні стандарти можуть слугувати інструментом тиску на іноземні компанії, щоб розкрити їх вихідний код, коди шифрування та інші технології. Національні або внутрішні стандарти можуть бути "заплутаними" та "зайво дублюючими", створюючи торговельні бар'єри, які обмежують доступ на ринки та іноземний імпорт, сприяючи розвитку китайських інновацій. Китайські стандарти служать для зниження ліцензійних платежів, які китайські компанії повинні платити за використання іноземних технологій у галузях, на які поширюється дія нових стандартів. Крім того, Китай планує поширити китайські стандарти за кордоном, особливо в країнах, пов'язаних з його ініціативою «One-Belt One-Road», що має на меті зв'язати євразійські економіки через інфраструктуру, торгівлю та інвестиції.

Китай використовує антимонопольний закон Китайської Народної Республіки не лише для сприяння конкуренції, а й для того, щоб змусити іноземні компанії піти на поступки, такі як зниження цін та встановлення нижчої ринкової конкурентної переваги на внутрішньому та на світових ринках. Здатність Китаю вимагати поступок полягає в його повноваженні накладати штрафи від одного до десяти відсотків на доходи іноземної компанії за попередній рік за нібито антимонопольні дії. Наприклад, Qualcomm, що базується в Сан-Дієго, погодився виплатити штраф у розмірі 975 мільйонів доларів; він також був змушений прийняти ставки роялті за патенти нижчі за ринкові, які використовували китайські виробники смартфонів.

Китайські обмеження експорту пропонують конкурентну перевагу для китайських виробництв, які виграють від нижчих цін. Часом некитайських покупців змушували купувати свою сировину за ціною, що перевищує вдвічі ціну, яку платять китайські фірми. У деяких випадках ця сировина може становити значну частку від загальних витрат на виробництво. Рідкоземельні матеріали представляють, наприклад, більше 50% витрат на компоненти вітрогенераторів та 50% до 60% для РК-дисплея. Тому різниця в ціні може мати вирішальний конкурентний недолік для виробників комплектуючих за межами Китаю.

Список використаних джерел

1. Резнікова Н. В., Зварич Р. Є., Іващенко О. А. Експансіоністські імперативи та детермінанти міжнародної економічної політики КНР. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7286>
2. Reznikova N., Zvarych, R., Iavshchenko O. Approaches to identifying the form of china's economic expansion in the context of global economy transnationalization: the commercial expansion case. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
3. Резнікова Н. В. Економічна експансія в умовах становлення нового каркасу міжкраїнової взаємодії. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. пр.*. 2012. Вип. 111. Ч. II. С. 90-100.
4. Резнікова Н. В. Міжнародне співробітництво в сфері економічної політики: проблема збереження суверенітету та аналіз потенційних вигод. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 113. Ч. II. С. 149-159.
5. Panchenko V., Bulatova O., Reznikova N. (2018). The Policy of Economic Nationalism: from Origins to New Variations of Economic Patriotism. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4. P. 274-281.
6. Резнікова Н. Інноваційна модель розвитку національної економіки: оцінка стартових можливостей та засобів реалізації. URL: www.academia.org.ua.
7. Відякіна М. М., Резнікова Н. В. Сучасна світова фінансова криза в деструктивних вимірах інвестиційного прагматизму. 2010. № 5 (171). С. 23-27.